

ඩොශනාතිර ප්‍රාග්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
මෝල් මාකාණක කළුවිත තිශ්‍යෙකක්
Department of Education - Western Province

ඩොශනාතිර ප්‍රාග්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
මෝල් මාකාණක කළුවිත තිශ්‍යෙකක්
Department of Education - Western Province

ඩොශනාතිර ප්‍රාග්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
මෝල් මාකාණක කළුවිත තිශ්‍යෙකක්
Department of Education - Western Province

වර්ෂ අවසාන ඇගයීම
ඇෂ්ඨ මතිප්පේ - 2014
Year End Evaluation

ගේණීය
තරය | 09

විෂයය
පාඨම | බුද්ධ ධරුණ

පත්‍රය
විශාලතාම් | I, II

කාලය
කාලය | පැය 02

නම : .....

විභාග අංකය : .....

I කොටස

සැලකිය යුතුයි:

- ප්‍රශ්න අංක 1-20 දක්වා ප්‍රශ්නවලට දී ඇති පිළිතුරුවලින් නිවැරදි හෝ වඩාත් ගැළපෙන පිළිතුරු තොරා යටින් ඉරක් අදින්න.

(01) නායකයෙකු තුළ තිබිය යුතු වෙනා ගුණාගයක් ලෙස කියන දෙය කරන, කරන දෙය කියන ගුණය හැඳින්විය හැකි ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ තුළ පැවති මෙම ගුණාගය නම්

- (1) තාදී ගුණයයි. (3) යථාවදී තරාකාරී ගුණයයි.
(2) පුරිස ධම්ම සාරථී ගුණයයි. (4) සත්රා ගුණයයි.

(02) සිව් පසයෙන් සංග්‍රහ කරනු ලබන්නේ

- (1) දෙවි බණුන්ට ය. (3) මහා සංසරත්නයට ය.
(2) දෙමවිපියන්ට ය. (4) දුහී මගි යාචකයන්ට ය.

(03) තව ලෝකෝත්තර සූ සංඛ්‍යා ප්‍රතිඵල තුළ විසින් තම තමන්ගේම තුළ දැනගත යුතු ය. ධරුම රත්තය සතු මෙම ගුණය හැඳින්වෙන්නේ,

- (1) එහිපැස්සික යනුවෙනි. (3) ඕපනයික යනුවෙනි.
(2) පව්චන්න. වේදිනඩිබෝ විස්ක්සුහි යනුවෙනි. (4) ස්වාක්ඩාන යන්නෙනි.

(04) බුද්ධ දේශනාවට අනුව සම ආනිසාස ලබාදෙන දානයන් පිරිනමතු ලැබුමේ,

- (1) විශාලා උපාසිකාව හා අන්පිළු සිවුතුමාය. (3) සුජාතා සිවුළුව හා අන්පිළු සිවුතුමාය.
(2) විශාලා උපාසිකාව හා බිම්බිසාර රජතුමාය. (4) සුජාතා සිවුළුව හා වුන්ද කර්මාර පුතුයා ය.

(05) බුද්ධ වචනයට අනුව තිසිලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ පිදීමට නම් බව විසින් කළ යුතු වන්නේ,

- (1) සුවද මල් හා සුවද දුම් පිදීම ය. (3) ධර්මානුකුල පිළිවෙත් පිරිම ය.
(2) බුදු පිළිම වන්දනා කිරීම ය. (4) බෝධී සුජා පැවැත්වීම ය.

(06) 'මහරජ, විරිය දැනගත යුත්තේ' ආපදාවන්හි ද ය: බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ දේශනා කරන ලද්දේ,

- (1) කොසොල් රජතුමාට ය. (3) පුත්කුසාති රජතුමාට ය.
(2) බිම්බිසාර රජතුමාට ය. (4) අජාසත් රජතුමාට ය.

(07) මිහිදු මහ රහතන් වහන්සේ ලක්දීවට වැඩිම කර පළමුව දේශනා කළ සුතු දේශනාව වන්නේ,

- (1) අභිවිසෝපම සුතුයයි. (3) දේවදත සුතුයයි.
(2) වුල්ලහත්රී පදෙශපම සුතුයයි. (4) දමිසක් පැවතුම් සුතුයයි.

- (08) දිඹදෙණි පුගයේ රවනා කළ සිංහල මහා කාචා ඉන්දියක් වන ක්‍රියිල්ලීය නම් පදා කැතියෙන් විස්තර කෙරෙන ජාතක කතා වස්තුව වනුයේ.
- (1) කුස ජාතකයයි.
  - (2) සත්තුහත්ත් ජාතකයයි.
  - (3) මධ්‍යදේව ජාතකයයි.
  - (4) සඟ ජාතකයයි.
- (09) මහා ප්‍රජාපති ගෝතමියගෙන් ආරම්භ වූ හික්ෂුණි ගාසනයේ ආරම්භය සිදුවූයේ,
- (1) සැටැන්තුවර ජේතවනාරාමයේදී ය.
  - (2) විභාලා මහනුවර කුටාගාර ගාලාවේහිදී ය.
  - (3) රජගහනුවර වේශ්වනාරාමයේදී ය.
  - (4) කිමුල්වත්පුර නීගෝශධාරාමයේදී ය.
- (10) 'මුලදී මිනිසා මත්ද්වා හා මත්වතුර ගනියි. පසුව මත්ද්වා හා මත් වතුර මිනිසා ගිල ගනියි' යනුවෙන් පුකට කියමනක් තිබේයි. නිරෝගී බව උදෙසා මින් අපගේ ජීවිතයට ගළපා ගත යුත්තේ,
- (1) මිනිසා, මත්ද්වා හා මත්වතුර ගත යුතු බවයි.
  - (2) මත්ද්වා හා මත්වතුර ජීවිතයෙන් බැහැර කළ නොහැකි බවයි.
  - (3) මත්ද්වා හා මත්වතුර ජීවිතයෙන් බැහැර කළ නොහැකි බවයි.
  - (4) විශේෂ අවස්ථාවක දී පමණක් මත්ද්වා හා මත්වතුර ගත යුතු බවයි.
- (11) මහා මංගල පූත්‍රානුයෙහි ඇතුළත් 'ප්‍රේරියස්ස ලෝක ධම්මෙහි විත්තං යස්ස න කම්පති' යන පායියට අනුව අප විසින් වර්ධනය කරගත යුතු ගුණය වන්නේ,
- (1) කාදී ගුණයයි.
  - (2) මහා කරුණා ගුණයයි.
  - (3) සමානාන්ත්‍රණ ගුණයයි.
  - (4) මුදිනා ගුණයයි.
- (12) විපත් දී කම්පා තොවී ප්‍රයාවෙන් හා විර්යයෙන් සුළු කිරීමේ ආදර්ශය අපට පෙන්වා දෙන ජාතක කතාවික් වන්නේ,
- (1) අපේක්ෂක ජාතකයයි.
  - (2) ලෝමහංස ජාතකයයි.
  - (3) උම්මග ජාතකයයි.
  - (4) වණ්ඩුපළ ජාතකයයි.
- (13) සප්ත අපරිහානීය ධර්ම අනුගමනය කිරීම නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඇගයීමට ලක් වූ රාජ්‍යයකි.
- (1) ව්‍යේඛ රාජ්‍ය ය.
  - (2) මගධ රාජ්‍ය ය.
  - (3) කේසල රාජ්‍ය ය.
  - (4) අවන්ති රාජ්‍ය ය.
- (14) සම්බුද්ධ ගාසනයේ ප්‍රත්‍යාලුහින් අතර අගතනතුරින් පියුම් ලැබුයේ,
- (1) ආනන්ද මහ රහතන් වහන්සේ ය.
  - (2) මහා කාණුප මහ රහතන් වහන්සේ ය.
  - (3) මොර්ගලුප්‍රත්තන්සේස මහ රහතන් වහන්සේ ය.
  - (4) සිවලී මහරහතන් වහන්සේ ය.
- (15) එක්තරා සති වෙළඳපොලක එළවා වෙළඳාමෙහි යෙදෙන වෙළඳාමෙහි වෙළඳස්ල ඉදිරියෙහි 'වස විශේන් තොර එළවා විකිණීමට තිබේ' යන ප්‍රකාශය සහිත පුවරුවක් පුදරුගනය කර ඇති අතර ඒ අනුව කටයුතු ද කරයි. ආර්ය අභ්‍යාගික මාර්ගයට අනුව මෙයින් ප්‍රකාශ වනුයේ,
- (1) සම්මා සංක්පේෂයයි.
  - (2) සම්මා කම්මන්තයයි.
  - (3) සම්මා ආර්ථිවයයි.
  - (4) සම්මා වායාමයයි.

- (16) දිවාර පින් වැඩින පිංකමකි.
 (1) අසරණයන්ට පිහිටිම
 (2) ධරුමය ගුවණය කිරීම
 (3) පැන් පොකුණු තැනීම
 (4) සතුන්ට කරුණාව දැක්වීම
- (17) බුද්ධ දහමට අනුව කරුමය පිළිබඳ නිවැරදි වැටහිමක් ලබාගත් පුද්ගලයා
 (1) පුරුව කරුමයන් පමණක් විපාක ලැබෙන බව පිළිගනියි.
 (2) කුසලාකුසල කරුමයන්හි විපාක ලබා දෙන බව පිළිගනියි.
 (3) මිනැම කරුමයක් වෙනස් කළ හැකි බව පිළිගනියි.
 (4) සියල්ල කරුමයෙන් පමණක් සිදුවන බව පිළිගනියි.
- (18) බුදුරජාණන් වහන්සේ 'කළහ විවාද' සූත්‍රය දේශනා කරන ලද්දේ,
 (1) කොසඹිභුවර සෝමිතාරාම හික්ඡුන් වහන්සේලාට ය.
 (2) ගාක්‍ය - කේරුශය දෙපිරිසට ය.
 (3) ජන්න හික්ඡුවට ය.
 (4) කිඩුල්වත්පුර සිය ඇළුති පිරිසට ය.
- (19) 'හේතුං පටිවිව සම්භතං - හේතුං හාගා නිරුජ්කිති' හේතුන් නිසා හටගත් යමක් වේද එම හේතු නැතිවිමෙන් එය තැතිව යන්නේ ය. මෙම අදහස දෙන ඉහත පායය සඳහන් වනුයේ,
 (1) සංපුරුක්ත නිකායෙහි සේල සූත්‍රයෙහි ය.
 (2) දිස නිකායෙහි අග්‍රැක්ස් සූත්‍රයෙහි ය.
 (3) අංගුත්තර නිකායෙහි නිබිබේධිත සූත්‍රයෙහි ය.
 (4) බුද්ධක නිකායෙහි සෝණ සූත්‍රයෙහි ය.
- (20) බොද්ධයෙකු විසින් තෙරුවන් පිළිබඳ ඇතිකර ගත යුත්තේ,
 (1) ගුද්ධාව යි. (2) හත්තියයි. (3) තෘප්තාවයි. (4) කරුණාවයි.
 (ලකුණු $2 \times 20 = 40$)

II කොටස

- පළමුවන ප්‍රශ්නය සහ තවත් ප්‍රශ්න හතරකට පිළිතුරු සපයන්න.
- (01) බුද්ධ ධරුමය විෂයට අදාළව පාසල් පාදක ඇගයීම යටතේ ඔබ විසින් සකස් කළ ප්‍රශ්නෝත්තර පොත ඇසුරු කර ගනිමින් පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
 (1) ප්‍රශ්නෝත්තර පොත සකස් කිරීමේ දී ඔබ අනුගමනය කළ කරුණු දෙකක් ලියන්න.
 (2) ඔබ විසින් එම පොත ඇතුළත් කළ ප්‍රශ්න දෙකක් ලියන්න.
 (3) ප්‍රශ්න සකස් කිරීමේ දී පෙළ පොතට අමතරව ඔබ විසින් උපයෝගි කරගත් ගුන්ථ දෙකක් නම් කරන්න.
 (4) අත්තකාර සූත්‍රයේ සඳහන් වන පරිදි කිසියම් කාර්යයක් ආරම්භ කොට ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාමේ දී ඔබ විසින් අනුගමනය කළ යුතු පියවර සඳයන් දෙකක් දක්වන්න.
 (5) ගුද්ධාවේ ප්‍රශ්න දෙක නම් කරන්න.
 (6) සිල්වත්වීමෙන් ඔබට මෙලොව දී ලැබෙන ප්‍රශ්න දෙකක් ලියන්න.
 (7) අටලෝ දහම පිළිබඳව උගත් ඔබ එදිනෙදා තේවිතයේ දී තොසැලි කටයුතු කිරීමට උත්සාහ කළ අවස්ථා දෙකක් පෙන්වා දෙන්න.
 (8) ඔබ විසින් සකස් කළ ප්‍රශ්නෝත්තර පොතට ඔබ යෝදු මාත්‍රකාව ලියන්න.
 (9) මෙම ප්‍රශ්නෝත්තර පොත සකස් කිරීමෙන් ඔබට ලැබුණු ප්‍රශ්න දෙකක් ලියන්න.
 (10) මෙහි දී ඔබට පැන තැගුන ගැටලු දෙකක් පෙන්වා දෙන්න.

(ලකුණු $2 \times 10 = 20$)
 ටොසැලි මාත්‍රකාව - ගුද්ධ සූත්‍රය

- (02) පන්සාලිස් වසක් මූල්‍යලේලේ ලොවට සඳහම් මග හෙළිකුල ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ උපතින් අසුවන විය නිමුවන වෙසක් පුර පොහොය දින පරිනිවන් පා වදාල සේක. (ලකුණු 02)
- (1) සම්බුද්ධ පරිනිරවාණය සිදු වූ ස්ථානය නම් කරන්න. (ලකුණු 03)
- (2) මහා පරිනිබාන සූත්‍රයේ සඳහන් වන පරිදි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවස්ථා බුද්ධ වහනය කුමක් ද? (ලකුණු 04)
- (3) බුද්ධ වරිනයෙන් ගත හැකි ආදර්ශ මතුකර දක්වමින් ඔබ සාර්ථක ශිෂ්‍ය ජීවිතයක් ගත කරන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (03) අපි සියලු දෙනා සැපයට, සුවයට කැමති වෙමු. එනමුදු අප ලබන සුවය තාවකාලික ය. ස්ථීර සඳාකාලික වූ පරම සුවය නිවන ය.
- (1) පරිනිරවාණයෙහි ප්‍රධාන අවස්ථා දෙක නම් කරන්න. (ලකුණු 02)
- (2) දුකට සේතු වූ තාත්ණාවේ ප්‍රශේද තුන දක්වන්න. (ලකුණු 03)
- (3) නිවන් සැප ප්‍රාථ්‍යාපනා කරන්නෙකු පළමුව අල්පේච් ජීවිතයකට පුරුෂීය සූත්‍ර ය. ඒ අනුව ශිෂ්‍යයෙකු වශයෙන් ඔබ අල්පේච් ජීවිතයකට පුරුෂ රැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (04) සම්බුද්ධ ගාසනය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහන් වරින් වර ඇති වූ අරුදුකාරී තත්ත්වයන් සම්පූර්ණ පත්කර ගැනීම සඳහන් බොද්ධ සංගායනාවන් මගින් දියු වූයේ අම්ල මෙහෙයකි.
- (1) තුන්වන ධර්ම සංගායනාව සඳහා මූලිකත්වය දුරු මහරහතන් වහන්සේ සහ අනුග්‍රහය දක් වූ රුතුමා නම් කරන්න. (ලකුණු 02)
- (2) තෙවන ධර්ම සංගායනාවෙන් ලැබුණු ප්‍රතිරූප තුනක් පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 03)
- (3) අපට ලැබුණු නිර්මල බුදු දහම රැකගැනීමේ උතුම් වගකීමට පාසල් ශිෂ්‍යයෙකු වශයෙන් ඔබ ලබාදෙන දායකත්වය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (05) නිතර පාඩම් අමතක වන ශිෂ්‍යයෙකුට ඒ සඳහා ලබාදිය හැකි හොඳ ම උපදේශය බොද්ධ හාවනාවයි.
- (1) හාවනාවේ දී හාවිත කරන වාඩිවීමේ ප්‍රධාන ඉරියටි දෙක නම් කරන්න. (ලකුණු 02)
- (2) විධීමත් හාවනාවකට යොමු වීමේ දී පෙර සූදානමක් ලෙස කළපුතු කාර්යයන් තුනක් ලියන්න. (ලකුණු 03)
- (3) පාසල් සිසුවෙකු වශයෙන් ඔබගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා හාවනාවෙන් ලැබා ප්‍රයෝගන පිළිබඳව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (06) පුද්ගලයාගේ හා සමාජයේ සඳාවාරය හා යහපත් හැසිරීම සඳහා බුදු දහම පෙන්වා දී ඇති ප්‍රධාන ත්‍රියාමාර්ගයක් වන්නේ සිලයයි.
- (1) සිලයෙන් සංවර වන ප්‍රධාන දොරටු දෙක කුමක් ද? (ලකුණු 02)
- (2) දස කුසල්වලට අයන් කයින් සිදුවන කුසල් තුන මොනවා ද? (ලකුණු 03)
- (3) 'සිල්වන් වීමෙන් සඳහාවාරවන් සමාජයක් ගොඩ නැගෙයි' තිදුෂන් දක්වමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (07) යහපත් ආර්ථිකයක් ගොඩනග ගැනීම හා සම්පත්වලින් උපරිම ප්‍රයෝගන ගන්නා ආකාරය සිගාලෝවාද, ව්‍යාපෘතියේ ආදි බොද්ධ සූත්‍රවලින් මැනවීන් පෙන්වා දී ඇතේ.
- (1) අය නොඟ්‍යක්මවා වැය පවත්වා ගැනීම බුදුදහමේ හඳුන්වන්නේ කවර නමකින් ද? (ලකුණු 02)
- (2) දිස්ත්‍රික්‍රීය ප්‍රත්‍යාවාට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙන ලද හේතු සම්පත්වලට පැමිණන උවදුරුවලින් තුනක් අනුවන්න. (ලකුණු 03)
- (3) යහපත් පුද්ගලයින් ඇළුර ඔබගේ ශිෂ්‍ය ජීවිතය සාර්ථක කුර ගැනීමට බලපාන ආකාරය පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 05)